

Opgave 3 Uitwisseling

Met het Erasmusprogramma van de Europese Unie kunnen studenten een tijd in het buitenland studeren. Veel studenten vinden zo'n uitwisseling een verrijking. Ze krijgen meer begrip voor een andere cultuur en ontdekken hoe sterk ze zijn gevormd door hun eigen cultuur. Voorstanders van culturele uitwisseling kunnen steunen op de deliberatietheorie van Richard Moran. In zijn opvatting over zelfkennis gebruikt Moran het begrip 'eerste-persoonsautoriteit'.

- 2p 18 Geef weer wat Moran met eerste-persoonsautoriteit bedoelt. Leg vervolgens met dit begrip uit dat uitwisseling volgens Moran tot meer zelfkennis leidt.

Uitwisseling is niet altijd een succesverhaal. Zo komt het voor dat uitwisselingsstudenten in een andere cultuur geen aansluiting vinden. Dit kan komen door het impliciete oordeel over de gastcultuur dat deze studenten hebben.

- 1p 19 Leg dit uit met een voorbeeld.

Studenten leren tijdens hun uitwisseling, door tegenslag en eenzaamheid, ook iets over zichzelf. Dat overkomt bijna elke uitwisselingsstudent. Na drie weken in het buitenland schrijft Eva:

tekst 10

Er is iets nieuws gebeurd: de roze bril is zoekgeraakt! En heel toevallig bleek dat al mijn internationale vrienden precies op hetzelfde punt zitten. Opeens missen we onze thuisland-gewoonten, ons eigen eten, en onze oude kamer. Als de nieuwheid er vanaf is kom je op een soort dieptepunt, qua thuis missen en qua je nog niet thuis voelen in een nieuwe cultuur. Voor het eerst had ik niet meer het vakantiegevoel dat ik de afgelopen drie weken heb gehad. Ik realiseerde me voor het eerst dat ik hier echt leef.

naar: evascalifornication - waarbenjij.nu - 2009

Volgens Jean-Jacques Rousseau kun je door de invloed van de samenleving van jezelf vervreemden.

- 2p 20 Leg dit uit met het begrip 'amour propre'. Beargumenteer vervolgens met het begrip 'amour de soi' of Eva's uitwisseling volgens Rousseau kan bijdragen aan een authentiek leven.

Veel uitwisselingsstudenten merken dat er in een ander taalgebied andere omgangsvormen gelden. Communicatie in het Verenigd Koninkrijk is bijvoorbeeld indirecter dan ze gewend zijn.
In tekst 11 staan twee voorbeelden van hoe buitenlanders en Britten elkaar verkeerd kunnen begrijpen:

tekst 11

Wat Britten zeggen	Wat Britten bedoelen	Wat anderen horen
With the greatest respect	Je bent een idioot	Hij luistert echt naar me
I only have a few minor comments	Schrijf maar helemaal opnieuw	Hij heeft een paar spelfoutjes ontdekt

naar: dailymail.co.uk - From bad quite good trait - 2013

Ludwig Wittgenstein zou zeggen dat de Britten een ander taalspel spelen dan wij. Volgens hem is zelfkennis een sociale aangelegenheid.

2p **21** Leg uit dat zelfkennis een sociale aangelegenheid is volgens Wittgenstein.

Beargumenteer vervolgens met tekst 11 en de opvatting van Wittgenstein of een uitwisseling naar het Verenigd Koninkrijk volgens jou gevolgen heeft voor jouw zelfkennis.

Stel dat een student thuis graag gaat zweefvliegen en wandeltochten maakt, omdat hij dat fijn in zijn eentje en in stilte kan doen. Hij voelt zich bevoorrecht als hij een studiebeurs krijgt voor een culturele uitwisseling naar Italië. Hij vindt dat zo'n studiebeurs bedoeld is om integratie en begrip in Europa te bevorderen en hij wil daar graag aan bijdragen en zijn tijd nuttig besteden door zo veel mogelijk van de cultuur te leren. In Italië besluit hij daarom zijn vrije tijd niet in zijn eentje door te brengen, maar aan een teamsport te gaan doen. Zo hoopt hij zichzelf te ontwikkelen en socialer te worden.

1p **22** Volgens Jean-Paul Sartre gaat het bij authenticiteit om radicale keuzes. Leg dit uit met het voorbeeld van de uitwisselingsstudent in Italië.

Charles Taylor heeft kritiek op Sartres opvatting over radicale keuzes en legt zijn kritiek uit met de begrippen sterke en zwakke evaluatie.

2p **23** Leg met het voorbeeld van de keuze van de uitwisselingsstudent in Italië uit:

- wat het verschil is tussen sterke en zwakke evaluatie en
- dat authentieke keuzes volgens Taylor niet radicaal kunnen zijn.

De Nederlandse filosoof Desiderius Erasmus is een inspiratiebron voor het Erasmus-uitwisselingsprogramma. Hij maakte zich sterk voor de vrijheid van de wetenschap en van ideeën, en verzette zich tegen nationalisme:

tekst 12

De Engelsen verachten de Fransen om geen andere reden dan omdat ze Fransen zijn. Men heeft een hekel aan de Schotten, omdat ze Schotten zijn. De Duitser ligt overhoop met de Fransman en alle twee bestrijden ze de Spanjaard. Wat kan er slechter zijn dan volken die elkaar bestrijden alleen omdat ze andere namen hebben? Er zijn zoveel zaken die hen tot elkaar zouden moeten brengen. Waarom zijn ze als mensen niet welwillend tegenover hun medemensen?

bron: Erasmus - Querela pacis - 1517

Erasmus' verzet tegen het nationalisme kan worden uitgelegd met de begrippen relativisme en universalisme.

- 2p **24** Leg uit dat tekst 12 **niet** oproept tot relativisme, maar **wel** tot universalisme.

Uitwisseling heeft vaak grote impact op de levens van de deelnemers. Het Erasmusprogramma maakte bekend dat er sinds de start van de uitwisselingen meer dan één miljoen Erasmus-baby's zijn geboren. Deelnemers aan het programma zeggen: "De EU creëert echte Europese burgers." Een doel van het programma, het bevorderen van integratie en begrip, lijkt daarmee behaald.

In de discussie over de identiteit van de mens wordt gebruikgemaakt van het begrippenpaar natuur en cultuur.

- 1p **25** Leg met de uitspraak van de deelnemers uit dat het Erasmusprogramma ervan uitgaat dat identiteit vooral wordt gevormd door de cultuur.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.